

KATALUNA ESPERANTISTO

(L'ESPERANTISTA CATALÀ)

MONATA GAZETO, ORGANO DE LA

DUA EPOKO - JARO III^a : FEBRUARO 1923

L'ESPERANTO A COP D'ULL

ALFABET. — A, b, c (ts), ĉ (tx), d, e (é), f, g (gue, gui), ĝ (tj), h (aspirada), ĥ (fortament aspirada), i, j (i), ĵ (j), k, l, m, n, o (ó), p, r, s (ss), ŝ (ix), t, u, ŭ, v, z (s).

L'accent tònic recau sempre sobre la penúltima síl·laba

LA

article determinatiu

el, els

la, les

J

(sona l)

forma el plural

faktoj, manoj

okuloj, animoj

IN

sufixe per a formar el femeni

sinjorino, reĝino

katino, leonino

O

terminació substantiu

lakto

urbo

komerco

(comerç)

A

terminació adjectiu

blanka

antikva

komerca

(comercial)

I

terminació verb (infinitiu)

kompreni

labori

komerçi

(comerciar)

E

terminació adverbial

klare

konstante

komerce

(comercialment)

CONJUGACIÓ DEL VERB

AS

temps present

IS

temps passat

OS

temps futur

US

mode condicional

U

mode imperatiu o subjunctiu

Mi skribas

skribis

skribos

skribus

skribu

Jo esric

escriĝi

escriuré

escriuria

escriĝi

Els verbs compostos es conjuguen amb el verb auxiliar *esti* i les formes de participi *ant*, *int*, *ont* (actiu: present, passat i futur) i *at*, *it*, *ot* (passiu: present, passat i futur). *Mi estas skribanta*, jo estic escrivint. *La letero estis skribata*, la lletra fou escrita.

DECLINACIÓ DEL SUBSTANTIU

En Esperanto, tota paraula que reb l'acció d'un verb (complement directe) va seguida de la lletra **N**.

Li vidas min. Ell em veu.

Mi vidas lin. Jo el veig.

Mi skribas la leteron. Jo escric la carta.

En els altres casos, la relació que hi ha entre dos substantius s'expressa per mitjà de les preposicions *al*, *de*, *kun*, *per*, *sur*, *super*, *sub*, *en*, *ekster*, *tra*, *trans*, *antaŭ*, *post*, *inter* i altres.

Al la patro, per la plumo, sur la tablo.

Nia devizo: *Maro estas gutaro*

KATALUNA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE

Kataluna Esperantista Federacio

Redakcio kaj Administraĵo :
Carme, 30 : BARCELONA

Redaktoro : Jaume Grau Casas

Stranga procedo

SINJORO Teo Jung, eldonanto de la semajna gazeto «Esperanto Triumfonta», komencis sian entreprenon humile petante kaj akceptante la helpon de ĉiuj esperantistoj.

Sed, ju pli kreskis la sukceso de lia entrepreno, des pli fiera iĝis la tono de ĉiuj liaj diroj.

Jam multajn fojojn, ekdezirinte diri ion pri la sinteno de «Esperanto Triumfonta» antaŭ diversaj esperantistaj aferoj, ni fine decidis silenti. Agante tiel, ni kredis esti diskretaj kaj eviti helpi al la plikreskigo de tiom da malpacoj ekzistantaj ĉe la esperantistaro.

Sed ni ne plu volas deteni nin antaŭ ia ajn konsidero, nun kiam ni vidis novan specimenon de la tiom ofte ripetita maldiskreteco de S-ro Jung kaj lia gazeto.

Li permesas al si diri, — en la n-ro 123, 11^a de Februaro — , parolante pri niaj Lingvaj Institucioj : «Ni scias, ke la malnova L. K. konsistis grandparte el personoj tute netaŭgaj por tiu ofico,

kiuj nur pro sia rango aŭ nomo, aŭ pro tio, ke ili hazarde troviĝis inter la unuaj Esperantanoj, estis akceptitaj en la L. K.-on.»

Ni komprenas, post la malrespektimo montrita per tiuj vortoj de S-ro Jung, kial li antaŭe tiel arogante parolis pri la «gazetfonda febro» de tiuj, kiuj opinias ke la sola ekzisto de «E. T.» ne sufiĉas por la esperanta movado; pri tio, ke esperantisto estas «serioza» nur se li abonas la semajnan gazeton «E. T.»; pri la «devo» de ĉiu samideano aboni tiun gazeton, prefere al ĉiu alia, k. t. p. Ne estas strange ke S-ro Jung faris tiel akrajn «kritikojn», se li ne hezitas stariĝi eĉ kontraŭ la plej alta institucio en Esperantujo, kaj kuraĝas publike esprimi tian opinion pri la historio de nia Lingva Komitato kaj pri la «taŭgeco» de ĝiaj membroj.

Sed ni revenu al la frazoj de nia tondranta Jupitero-eldonanto. «Kelkaj el tiuj unuaj tempaj L. K.-anoj hodiaŭ apenaŭ scipovas Esperanton, ne apartenas al iu Esp. grupo aŭ asocio, ne abonas iun Esp. gazeton, ne skribas iun artikolon pri aŭ en Esperanto, mallonge — absolute nenion faras por Esperanto kaj tamen fanfaronas per sia titolo de L. K.-ano.»

Ĉu S-ro Jung submetis al ekzamejo la 79 nunajn Lingvo-Komitatanojn? Se iu el ili fanfaronas per sia titolo (ni ne scias kiamaniere povas fanfaroni tiuj L. K.-anoj kies nomojn «oni ne legis nek aŭdis de jardeko!»), tiu fanfaronado estas pli pardoninda ol la konduto de tiu, kiu pretendas agi kvazaŭ papo, estante apenaŭ ortodoksulo.

En alia parto de sia artikolo «Antaŭ elektoj por L. K.», (kaj tute kvazaŭ tiu elektado devus esti farata de la legantoj de E. T.), S-ro Jung ne hontas proponi kelkajn nomojn.

Ĉu decas kvazaŭ aranĝi elekto-propagandon kaj persone aljuĝi majstrecojn al siaj plej proksimaj aŭ konataj amikoj? Ĉu tia laboro estas farota de la gazetaj Redaktoroj aŭ de la Lingvo-Komitatanoj?

Ni kredas ke oni devas havi pli da respekto al la Lingva Komitato, al la esperantistaro — kaj al si mem.

J. G. C.

X^a Kongreso de la Kataluna Esperantista Federacio

Manresa: 1-2-3 Aprilo 1923

ERTE niaj legantoj ĝojos sciigi, ke jam nun la sukceso de nia Deko Kongreso estas certigata. Sed ni devas atentigi, ke por ĝia plej brila disvolviĝo estas necese ke la Katalunaj samideanoj pretiĝu al grandara ĉeesto. Ni esperas preterpasi la nombron de 250 kongresanoj, atingitan lastfoje en Girona. Estus tre interese, se la Kongreson ĉeestus almenaŭ unu samideano el ĉiuj katalunaj vilaĝoj kie Esperantismo kalkulas adeptojn. Ĉefe ne manku delegito de ĉiuj Grupoj aliĝintaj al K. E. F. Barcelona, Terrassa, Sabadell, Girona, Vendrell, kie la movado estas aparte vigla, alportu al la Kongreso esperantistan popolamason! Ĉiu malnova, laciĝinta, forgesema samideano partoprenu nian Dekan, por ke ni povu taksu niajn fortojn kaj definitive reorganizi nian pacan armeon!

Cetere la alloga festaro de la Kongreso mem altiros ĉiujn. Niaj Manresaj amikoj surprizos nin per aparte bona organizo kaj hela soleneco. La akcepto de la urbo estos plej favora. Ni profitu tiun okazon por pruvi unu fojon ankoraŭ ke Esperanto neniam mortis en nia lando, sed ĝi vivas, kreskas kaj floras!

—

EKSPozICIO. — Oni bonvolu sendi al la Organiza Komitato kiel eble plej grandan kvanton da materialo, ĉar la propaganda ekspozicio estos instalata en vasta halo. Ĉiuspecaj esperantaĵoj estos danke akceptataj.

EKZAMENOJ. — Por faciligi ilian aranĝon, la ekzamenotoj anoncu sin. Oni devos pagi la kutiman sumon por la diplomoj de «Kapableco» kaj «Profesoreco».

KONGRESLIBRO. — Estas en preparo bela kongreslibro, kun gravuraĵoj, priskribo de la kongresurbo, kongresa programo,

nomaro kaj adresaro de la federacioj, k. t. p., kiu estos donacata al la Kongresanoj je ilia alveno. Ĝi estos eldonata de la Manresaj organizantoj. Oni akceptas anoncojn: Plena paĝo: 25 ptoj. Duonpaĝo: 15 ptoj. Kvaronpaĝo: 10 ptoj. Varbu anoncojn por helpi!

DISKUTOTAJ PROPONOJ. — Oni sendu ilin al nia Sekretario antaŭ la deka de Marto. En la venonta numero ni publikigos la plej gravajn el ili, ĉefe tiujn pri reformo de la Federacia regularo.

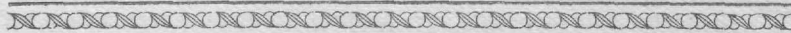
IX^{aj} Internaciaj Floraj Ludoj

LISTO DE RICEVITAJ VERKOJ

13. Litera-turo. — 14. Si vis pacem para pacem. — 15. Miniaturo. — 16. Al la verda stelo eterna fidelo. — 17. Homo estu homo. — 18. Vaneco. — 19. Muta larmo. — 20. La patra amo estas blinda. — 21. Ni ĉiuj estas homoj. — 22. Semado kaj rikoltado neniam ĉesos. — 23. Faciam eos in gentem unam. — 24. Peripetum mobili. — 25. Baskolando. — 26. Severa unueco. — 27. En bazaro. — 28. Aviadejo malgaja. — 29. Ridi estas pli bone ol plori. — 30. La vivo. — 31. Gralla i tamborí. — 32. Laŭ mia scio. — 33. Kanto de l' Trobador'. — 34. « ??? ». — 35. Floramiko, Mi ne povas, Ne florldi. — 36. Bela espero. — 37. Gloron al la fruktarbo. — 38. Progreso. — 39. Laboru kaj ne malesperu. — 40. Krambambuli. — 41. Verda pluganto. — 42. La poésie, Voyez-vous c'est bien-Mais la musique, c'est mieux. — 43. Sigillum veri simplex. — 44. Beethoven. — 45. Ŝalmisto. — 46. Larmoj. — 47. Petrarca. — 48. Sonu la voko tra mondo. — 49. Amo ne konas barojn. — 50. Amu la naturon. — 51. Neniu tago sen Esperanto. — 52. Verŝajna rakonto. — 53. Al la infera sonorado de

militaj trumpetoj sekvas naiva kantaĵo de paŝtistoj. — 54. Montanya miracle. — 55. Preĝo al la cipresoj. — 56. Sapiro. — 57. Post velko de la somero. — 58. Brulu sankta flamo de fidela amo. 59. Milito fruktas nur larmojn. — 60. Ne mortos jam nia bravega anaro. — 61. Patrolando. — 62. Post la morto de la majstro. 63. Vekvoko. — 64. Al miaj lernantoj. — 65. Ram. Lullano. — 66. Per verda stelo al bono kaj belo. — 67. Orion. — 68. Rozujo. — 69. Amo venkas ĉion. — 70. Fremdulino Asja. — 71. Naturamanto. 72. Per scienco al scio. — 73. Katalunujo, nia patrujo. — 74. Kion la amo alportos al vi? — 75. Homoj ni devas fariĝi. — 76. Amo romantika. — 77. Eterna kanto. — 78. Supren! — 79. Cum gaudio et amenitate. — 80. Jam satis. — 81. Si aliis licet, tibi non licet. 82. Stranga renkonto tra la holanda ebenaĵo. — 83. Kongresa fabelo. — 84. For la batalilojn! — 85. Frukto de la milito estas sufero. — 86. Ceres. — 87. Idealo esperantisma. — 88. Se junan burĝonon deŝiras vento, La koron ekpremas dolora sento. — 89. Se ne plaĉas al la sorto. — 90. Bernard Palissy. — 91. Tagoj ŝtelire forpasis. — 92. Xenius.

Krom la gazetoj cititaj en nia lasta numero, ankaŭ «Esperanto» de U. E. A. bonvolis publikigi la Alvokon al la IX^{aj} Internaciaj Floraj Ludoj. Ni kore dankas.

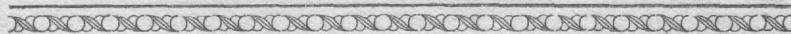

EN LA PROKSIMA NUMERO

aperos la programo de la Kongreso kiun ĉiaj detaloj, hortabelo de la vagonaroj, prezaro de hoteloj, verdikto de la IX^{aj} Internaciaj Floraj Ludoj (se estas tempo), bilanco de K. E. F., proponoj ricevitaj, k. t. p.

SUPLEMENTO KUN BILDOJ

de la Kongresurbo valorigos ankoraŭ nian venontan numeron, per kiu estos dissendata la kongresa insigno.

Lingvaj Respondoj

laŭ la vulgara scio kaj saĝo de Iu Ajn

«JAM» KAJ «ANKORAU»

Ni rimarkis, ĉefe ĉe germanaj esperantistoj, eraran uzon de la vorto *jam* anstataŭ *ankoraŭ*. Iam ni longe ridis pro la aserto, cetere farita sur serioza gazeto, pri tio ke, en la unuaj tempoj de Esperanto, D-ro Zamenhof *jam* ne sciis uzi la lingvon tute bone.

La esprimo *jam ne*, iom simila al *ne plu*, estas plene korekta. Sed uzi *jam ne* aŭ eĉ *ne jam*, anstataŭ *ne ankoraŭ*, estas tute ne konsilinde. En klara stilo, oni diras: *li jam venis kaj ti ne ankoraŭ venis*.

«BEZONA» KAJ «NECESA»

Ĉu ni bezonas la radikon «neces»? Ĉu estas necesa la radiko «bezon»? Jes. La radiko «neces» estas necesa kaj ni bezonas la radikon «bezon».

Tre ofte ni legis ambaŭ radikojn, erare uzatajn, unu anstataŭ la alia.

Necesi signifas *esti bezonata*; *bezoni* signifas *esti bezonanta*.

Unuflanke: *necesas, estas necese, estas bezonate*.

Aliflanke: *mi bezonas, mi estas bezonanta*.

Havi bezonon egalvaloras *senti neceson*. Io ne bezonata estu prefere nomata *necesita*. Ekz.: «Se neniu atakus nian Fundamenton, ĝia defendo estus *necesita* kaj tiam ĝiaj defendantoj defendus ĝin *senbezone*».

ĈU MISKOMPRENO AU MALKOMPRENO?

Ni opinias ke la proponata nova prefikso *mis* estas nenecesa ĉiam, sed ĉefe kiam ĝi estas uzata antaŭ la vorto *kompreno*, anstataŭ la Fundamenta prefikso *mal*.

Ĉu oni povas *kompreni bone* kaj *kompreni malbone*? Iel, jes. Kaj ankaŭ oni povas *ne kompreni*. Sed, fakte, kiu *komprenas bone*, tiu nur simple *komprenas*. Kiu *komprenas malbone*, tiu *malkomprenas*. Ĉar *kompreni* signifas «*ĝuste*» koni la sencon de io.

La uzon de *mis* antaŭ aliaj verboj, ekzemple *misuzi*, ni ankaŭ trovas nenecesa, ĉar, en Esperanto, kion oni *mise* uzas, tion oni povas ankaŭ uzi *malbone, malĝuste, erare, fuŝe, maldelikate*, k. t. p.

«TIES» ANSTATAU «LIA», «ŜIA», «ĜIA»

Eĉ fame konataj samideanoj sentas ian specialan amon — tute senbanzan — al la formo «ties». Ili emas diri, ekzemple: «La asocio kaj ties kaso»; «La sekretario kaj ties raporto»; «La fraŭlino kaj ties akompananto». Ili ne

imagas «la kaso de ĝi», «la raporto de li» kaj «la akompananto de ŝi», sed «la kaso de tiu», «la raporto de tiu» kaj «la akompauanto de tiu».

Ĉar la celo de pronomo estas anstataŭi nomon, ni elektu el la pronomoj tiun plej klare prezentantan la karakteron de la anstataŭata nomo. Do, por eviti «La Sekretario kaj la raporto de la Sekretario», ni diru «La Sekretario kaj la raporto de li» (aŭ «lia raporto»). Ni uzu la formojn «li», «ŝi» kaj «ĝi» prefere al la sennuanca pronomo «tiu».

Nur oni devus uzi «ties», genitivo de «tiu», kiam oni volas precize signifigi «de tiu» kaj ne «de li», «de ŝi» aŭ «de ĝi». Ekz.: «Tiu staras tie, antaŭ ĝi, kaj ĝi moviĝas en ties lumo». («Pri la morto de hundeto», Maeterlink, trad. Solà).

Esperanto en nia Specimena Foiro

Same kiel la lastan jaron, nunjare la Barcelona Foiro de Specimenoj cedas al la «Kataluna Esperantista Federacio» unu standon, kie ni instalos propagandan ekspozicion kaj samtempe estos esperanta informejo por la eksterlandaj foirvizitantoj. La Foiro ankaŭ eldonis kaj dissendis esperantajn murafiŝojn.

Dum la okazo de la Foiro — de la 17^a ĝis la 28^a de Marto — deĵoros en la esperantista stando samideanoj el la Barcelonaj grupoj, kies bonvola kunhelpo ebligas la ne facilan aranĝon de tiu ĉiujara ekspozicio de esperantaĵoj, ĉefe komercaj, tiel grava el propaganda vidpunkto.

K. E. F. eldonis 5.000 foliojn, kun kataluna teksto unuflanke pri la utilo kaj uzo de esperanto en komerco kaj aliflanke pri ĝia gramatiko, kiuj estos disdonataj al la vizitantoj krom certa nombro da esperantaj ŝlosiloj en lingvoj kataluna kaj hispana.

La kamenoj de la gastejoj

RIAM dumvintre mi iras al la montaro por fari miajn malgrandajn ĉasadojn kaj samtempe prizorgi mian bienon, kiun mi administras ekskluzive por profito de aliuloj, de la Ŝtato ĝis la animoj de la Purgatorio, mi kutimas halti ĉe la gastejoj.

Tio ĉi estas kutimo tre plebeja, kiun mi sekvas kun neklarigebla persistemo, ĉar mi pensas ke estas necese manĝi, trinki kaj varmigi, kio estas ĝuste la penso de la vulgaraj kaj simplaj personoj tie ĉeestantaj.

Kion mi diros...? mi ja volus esti milda spirito sentanta abomenon restadi en tiaj lokoj: sed, malgraŭ mia volo, tie mi min sentas ravata kaj kvietigata, ĉar, en ĉio, de la pinarba branĉo, kiu pendas supre de la blankigita pordo, ĝis la lasta angulo, kie kuŝas meze de araneaĵ teksaĵoj la barelo da bona vino enlanda, mi vidas ion plaĉan kio min interesas kaj allogas.

Nenie regas tiel granda harmonio kaj sincereco kiel ĉirkaŭe de tiuj malavaraj fajrujoj de la vilaĝaj gastejoj. La viroj eniras piedfrapante, kun manoj en poŝo, kun la ĉapo alpremita kaj la pinto de la nazo ruĝa, spirblovantaj kvazaŭ lokomotivoj: Brrr...

Ekstere, la prujno malmoligas la vojojn, blankigas la pajlejojn kaj la tegmentojn, kaj pinĉas la orelojn. La alvenantoj komentarias tion, alproksimiĝas senceremonie, prenas seĝon aŭ ne prenas, sed ĉiuj etendas la piedojn al la flamoj; kaj ĉiam enpremiĝas en la rondon unu pli, ĉar ĉiu volonte kuntirigas. Se la ĉeestantaro estas tiel supermezura ke la rondo iĝas nepenetrebla, tiuj jam varmigiintaj apartiĝas kaj lasas lokon al la pli bezonantaj, al tiuj kiuj tie malantaŭe atendas kviete kuntirigiintaj en la ĉarpioj de eluzita trikoto aŭ promenante ŝirmitaj per siaj lankovriloj, kiujn ili senzorge trenas kaj malpurigas tra la planko.

Kaj la servistino de la gastejo, kiu kutime estas malbela kaj dika, kun malicaj okuloj kaj ŝatinda submentono, elftrovas rimedon ankoraŭ alveni al la fumaj brulŝtupoj, ŝi submovas, arangas, blovas, flamigas ilin, ŝi eltiras brulajojn per la ŝovelilo, ili falas, ŝi prenas ilin denove per la fingroj, zorgeme, kun mirinda imuneco, dum ŝi ridetas al la dusencaj vortoj kaj forigas siajn fortajn brakojn, kovritaĵn de vira vilo, for de la kuraĝema palpado de iu manaĉo, kaj poste ŝi malaperas urgema, brue frapante per la galoŝoj, kun la jupo suprentirita sur la flankojn, montrante dum la belmova irado la superbelan ekkurbigon de siaj tibikarnoĵ, kies molaĵo blanka kaj premita ekvidiĝas tra la malplektiĝintaj trikpuntoj de la nigra kaj streĉita ŝtrumpo.

Ĉiam estas apud la varma cindro iu panrostilo provizita per grandega pantranĉaĵo, iu pota da vino varmiga, iu hariĝo kiu rostigas, aĵoj kiuj restas tie sub la lojala protekto de la personoj plej apudaj; kio ebligas ke la hariĝo ne fariĝu karbo, nek la pano bruliĝu, nek la vino elversigu.

Poste tio pasas de mano en manon, ĝis ĝi alvenas ĉe tiu al kiu ĝi apar-

tenas. Se estiĝas konfuzo, se estas du kiuj ĝin petis samtempe, ili partigas ĝin kiel bonaj fratoj, kaj denove oni provizas la panrostilon, plenigas la poton kaj ĵetas sur la cindrovarmon alian haringon.

La paco regas ĉiam. Aŭdiĝas ŝercaj paroloj, trankvilaj diskutoj pri la prezo de la brutaroj, la kulturado de la kampoj, la bona aŭ malbona rikolto proksimiĝanta. Oni parolas pri la morto de iu maljunulo; oni komentarias proceson; oni sin plendas pri la malbonsorto de iu malriĉa familio kiu havas filon en militservo; kaj oni filozofas malgaje pri kio estas la mondo, meze de afablaj ridetoj.

De tempo al tempo, eniras ĉaristo kun la vipo sur ŝultro, kriante pli ol ĉiuj. Li postulas ke oni urĝe lin servu kaj servite li forgesas pri sia urĝemo; li metas la piedojn laŭeble sub la kruojn de tiuj kiuj varmiĝas, kaj li alkroĉiĝas al la ŝultroj de la proksimulo por konservi la ekvilibron; li miksiĝas en la konversacion, lasas elfali sentencon kiu silentigas ĉiujn, kaj denove li petas trinki. Jam kun la glaso en la mano, lia ĉaro ekmoviĝas. Sonoras la tintiloj kaj resonas la radferajoj sur la malmolaj ŝtonpecoj de la vojo, kaj li per sola plenbuŝo ensorbas la brandon, li ĵetas ekkrion de satulo, klaketas per la lango, blasfemas kaj rapideme eliras.

Poste venas la malnovaj klientoj, la intimuloj, tiuj kiuj mem detranĉas la panon kaj mezuras la vinon; kiuj manfrapas la dorson de la mastrino kaj pinĉas la femurojn de la servistino. Tiuj prezentiĝas je la horo de la matenmanĝo. Ili estas najbaroj aŭ terlaboristoj kiuj faras sian ĉiutagan viziton kiam la flamoj de la kameno ekmortiĝas kaj la trairantoj, kiujn la senkompata frumateno kunigis, marŝas jam, sub plena suno, al siaj aferoj.

La trairantoj de la gastejoj! Mi ne scias kia sorĉo restigas min ĉe ili; mi ne scias kian sugestian efikon ili havas sur min! Ĝi estas eble la bona akcepto kiun ĉiam mi trovis ĉe ili, la frapanta allogo konatiĝi kun hardita j homoj, kun aventuremaj kunuloj, kiuj trairis la samajn vojojn, kiuj konas la samajn rektirejojn, kiuj venkis la samajn barojn: la lignotabulon movigeme kuŝantan super torento, la pasejon el ŝanceliĝantaj ŝtonoj, la glitigan deklivan vojeton, la koton, la mallumon, la malvarmon, la pluvon kaj la ventveteron. Homoj kiuj dum momento kunpartigas kun mi la komforton de varmiga kuirejo, la pecon da pano, la kruĉeton da vino, kaj kiuj afable parolas, kaj konsilas min, kaj montras sin komplezemaj ĉar neniam intereso koncernas ilin kaj ili scias ke baldaŭ ni disiĝos kaj eble neniam plu ni revidiĝos, ĉar la mondo estas vasta kaj ilia vivo kaj mia iras diversflankajn vojojn.

De tio venas tiu ravanta konkordo kun ĉiuspecaj homoj: karbfaristoj brunaj saturitaj de akraj elspiroj de la bruliĝinta lignosuko; arboesgisto kun grandaj lipharoj kaj sangfluriĉa kolo, odorplenaj je rezino, kiuj amasiĝas siajn ŝtalajn laborilojn en angulo, kun teruranta bruo; brutarvendistoj kun longaj kiteloj kaj fraksenaj bastonoj, afablaj kaj amuzaj, kiuj pagas la ŝuldon kun trankvila gesto, tirante el la larĝa zono sian ledan saketon plenan da arĝento; barbarloĝantoj mizeraj, de timiga aspekto, kiuj marŝas al sia malproksima kabano, farita el trunkoj kaj kovrita per ŝtonoj kaj terbuĵoj,

kun la sako provizita, la kamizolo ŝvitplena, sen zorgo en la vestaĵoj, maĉante la pinton de la estingita cigaro, kiu fulgplenigas al ili dentojn kaj lipojn, kaj kiun ili ne rebruligis kun la subtila intenco ke ĝi plue daŭru.

Ne klopodu scii kiajn strangajn malvirtecojn, nek kiajn malbonajn instinktojn gardas en sia kruda animo tiuj kompatindaj trairantoj, kiuj sidigas momenton apud vi, nur la tempon necesan por sekigi siajn piedojn, engluti pecon da pano kaj trinki iom da vino, dum ili vin rigardadas scivole kaj penas sciigi kiu vi estas. Nenion signifas ke en la arbaraj solecoj, sub la tegmento de la ruiniganta domaĉo kie tudas la edzino, ploras la gefiloj kaj tremas la bovino agonianta, la kamparano pripensas krimajn aferojn. Li nun estas optimisto de la vivo, lia korpo revivigas, en la nuna momento li liberigas de la malvarmo, de la pluvo, de la ĉagreno kaj de ĉiuj korpremoj ĉielaj kaj teraj lin torturintaj dum la tago, kaj nun li sentas inklinon al la bono kaj malavareco, kaj li volus pagi al vi glaseton da ranca vino per la lastaj rustplenaj kvin centimoj kiuj restas en la poŝo de lia dispeciĝanta veŝto.

Vi povas foriri kun li kiel kunulo tra dezertaj vojoj, en plena nokto, en plena mallumo, ne timu; la bonfara influo de la gasteja kameno daŭre forigas de li ĉian malbonan penson, eĉ se li estus ema havi ilin, kaj certe li partigus kun vi la plej grandajn danĝerojn kiel antaŭe li kunpartigis la pecon da bruna pano.

Nenie en la mondo estas pli facile vekti la estimon de la kamparanoj nefidemaj kaj premegataj de la laboro kaj la mizero. Sufiĉas elmontri ke vi scias kio estas sufero, ke vi ne estas fiera, ke vi malamas la sekretariojn de vilaĝo, la juĝistojn kaj la advokatojn, kaj ke vin ne timigas la rigoroj de l' ĉielo nek la krutaj vojoj de la tero. Tiam vi estos kun estimo de ili konsiderata, kaj eĉ via hundo havos bonan kuŝlokon en la rondo, sub la granda kamentubo.

Ĉe la gastejaj kamenoj vivas ankoraŭ la frateco kaj harmonio de la klanoj de la prahistoria aĝo. Ili estas la komuna hejmo de la senhejmuloj. Angulo gastama kaj sankta, kien ne alproksimiĝas la bruema junularo de la festotagoj, nek la persistemaj ebruloj, nek la kartludistoj obstinaj. Tie vi renkontos ordinare la mueliston vidvan, kiu, dum la liberaj horoj, ne scias resti en sia muelejo malgaja kaj silenta; la kamparano vundiĝintan pro falo, kiu lamirante prezentiĝas, frumatene, por distri sin de sia deviga senlaboro kiu lin ĉagrenas; kaj la neeviteblan mallaboremulon, abomenitan de ĉiuj, iom idioto, kampara histriono, kiu ĵus leviĝis el dormado ĉe la pajlejo kaj sekvas per senviva rigardo, plena de hontinda voluptemo, ĉiujn movojn de la grasa servistino. Aldonu, ankoraŭ, la maljunulon kadukan kaj forlasitan, kompatinda invalido kiu per dek centimoj mangas, trinkas, varmiĝas kaj iluziĝas je la feliĉeco de fremda hejmo, kiun li fine eĉ imagas propra. Tie ankaŭ, preskaŭ ĉiam, li povas luladi infanon aŭ distri ĝin per la moviĝo de brulanta branĉeto, kaj ricevi la kareson de paŝtista hundo endormiĝinta apud la cindro.

Hol! kredu, ĉio malnobla kaj abomeninda el la senaga restado en la gas-

tejoj, ĉirkaŭe de la grandaj tabloj bruoplenaj pro la frapoj de la kartludistoj kaj la kantaĵoj de la ebruuloj, nobliĝas dumvintre per la ekzorcismo de flamanta fajro kaj per la familia kuniĝo en la fuma kuirejo, meze de infanaj ploroj kaj ridoj, patrinaj kisoj kaj bruetado de marmitoj odorantaj tiele kiel tiuj de via hejmo.

Mi povas diri ke ĉiufoje kiam mi sidiĝis tie, estis al mi malfacile ekiri for. Neniam tie mi sentis tiun malgajigan impreson kiu subite aperas al mi, kiam mi troviĝas sola en la grandaj urbaj hoteloj. Mi ne scias kian neplaĉan aspekton de malvarma gastameco havas la longaj koridoroj, la ĉambroj, kaj la tabloj pretigitaj zorge kaj simetrie; nek kion mi trovas malamika kaj fiera en la rigardo de la gastoj, nepenetreblaj sub sia afektita singardemo, senkarakteraj pro identaj manieroj kaj pro la samaj ceremoniaj movoj. Malgraŭ la komforto de bona lito kaj bona tablo, daŭran frostotremon oni sentas en la koro; oni nostalgias je intimecoj, sincereco, frateco...

Ĉe la gastejaj kamenoj la homoj montras sin ĵus alveninte; nur unu vorto, unu ekkrio, unu gesto malkovras ilin. La animo ĉe ili diafane vidiĝas tuj, mirakle, pro la varmo kiu senrigidiĝas al ili la membrojn kaj pro la glaso da vino rekomfortiganta la stomakon.

Kiu volas trapenetri en la erarigan komplikecon de la kamparana animo, tiu haltu kaj travivu kelkajn horojn meze de la ir-venantoj de tiuj kamenoj vilaĝaj, komunaj al ĉiuj.

Ili ĉiuj havas ion aparte interesan, elvokantan la medion kie trafluas ĝlia vivo. Kaj la koto de iuj galoŝoj, la subŝtofo de iu jako, la kripleso de iu membro, la morta haŭto de iuj manoj, la flikaĵoj de iu pantalonon, kompletigas la naturvidaĵojn kiujn vi kolektis aŭ pretiĝas kolekti. Kaj aperas al viaj okuloj la silenta farmodomo, alkroĉita al senfrukta montdeklivo, melankolie rigardanta al la malproksimo, al la fruktodona ebenaĵo; la soleca kampo ĵus erpita, kun siaj nigraj terbuloj, kun siaj junaj kverkotrunkoj verdaj meze de la mortantaj arbustoj; la pinaro malluma kaj legenda, kun la ruĝkoloraj maldensejoj kie la rikoltistoj krevigas la pinfruktojn; la dehakata arbaro, kie la kolosaj arboj faladas kun uragana muĝado kaj montras la kompatindan nudecon de siaj senŝeligitaj trunkoj; la kaŝita krutaĵo, plena de mortaj folioj kiujn maljunulo amasiĝas per bruetanta rastilo; kaj la supra de impona montflanko, kie la triumfa fosisto donas la lastan kaj bruon baton, glitigante la tenilon de sia pioĉo inter la kaloj de la malbelformaj manoj.

Kaj ĉio ĉi, kio estas ekstere, kio estas for, kaŝita de la nebuloj, de la nokto aŭ de la pluva vualo, parolas tie, spiras tie per buŝo de tiuj homoj, dum krakadas la flamoj, bolas la marmito ĉe la fajrujaj hokoj, kaj ĉe la fulgo de la buŝo de l' kamentubo kuras misteraj procesioj de malgrandetaj fajreroj.

Aŭskultu tiujn homojn, kaj vi scios kiom kostas eltiri tiujn herbaĵojn, faligi tiujn trunkojn, surgrimpi tiujn pinarbojn. Vi scios ĉi tion kaj kion povas la laboro, la rezistemo de homo; kiom oni gajnas amasiĝante tiun folia-

raĵon, farante karbon el tiuj arbradikoj; vi lernos koni la valoron de multaj aĵoj kiujn vi kredis senvaloraj; kiamaniere oni povas gaje vivi manĝante bulbojn kaj kuiritajn terpomojn; kiamaniere oni povas subteni kaj prizorgi la gefilojn per batoj de fosilo, amasigante ŝtonojn sur deklivoj preskaŭ neatingeblaj, gratante la teron per la ungoj, senŝeligante korkarbojn per la dentoj, kaj forlasante la semaĵojn al la volo de la Sanktuloj. La spirito de la montaro estos kun vi, vi divenos la intiman kunrilaton de la homo kun ĝi, kaj vi ĝin trovos pli gastama, pli malavara, kaj vi ĝin amos kun pref ero.

Jen kion vi povos lerni, krom multaj aliaj aferoj, ĉe la kamenoj de la gastejoj.

PRUDENCI BERTRANA

El kataluna lingvo tradukis

JAUME GRAU CASAS

Verkoj de Pujulà

Nia kara amiko S-ro Pujulà i Vallès donacis al K. E. F. la restantajn ekzemplerojn de siaj verkoj «La grafo erarinta», «Nai-vulo», «Vortaro Esperanto-Kataluna» kaj «Vocabulari Català-Esperanto» kiujn oni eldonis antaŭ kelkaj jaroj. Per tiu malavara donaco (la tuta profito de la vendado de la libroj estos por la kaso de K. E. F.), nia eminenta amiko liveras al ni tre oportunan helpon, kiu permesos iom plivastigi la propagandon. Ni denove esprimas al li ĉi tie nian koran dankon.

La prezo de ĉiu vortaro estas 3 pesetoj kaj tiu de ĉiu el la du legolibretoj (luksege eldonitaj) 0'50 ptoj. Al la Grupoj ni faros 25 % da rabato.

Bibliografio

POŝKALENDARETO POR ESPERANTISTOJ - 1923. — Kompilita de Karl Minor. Eldonis: Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel, Berlin kaj Dresden. Prezo: 0'50 fr. svís.

Krom la kalendaro, ĉi tiu 80-paĝa broŝureto enhavas multajn interesajn, inter ili: Kronologiaj klarigoj, Tabelo por difino de la dimanĉotagoj, Esperantista fajfsignalo, Nürnberg, Deklaracio pri Esperantismo, Organizaĵoj esperantistaj, Fundamenta Gramatiko.

PER TOLBOATO. — Skizo de Jotoka-Eldonejo: Oskar Ziegler & Ko., Marktredwitz (Bavarujo), 1922.

22-paĝa broŝureto, kun originala skizo pri boatveturo sur la rivero Isar. Oni legas ĝin agrable kaj interese.

HIMNARO ESPERANTA, kompilita de Montagu C. Butler, L. R. A. M. Dua eldono, reviziita kaj pligrandigita. Eldonis: British Esperanto Association, 17, Hart Street, London. Prezo: 1 ŝ. 6. p.

Bonege prezentita libro, kun 146 paĝoj kaj bonaj kovriloj, enhavanta 212 religiajn himnojn. Ĝi estas uzebla (laŭ la antaŭparolo) de ĉiu Kristano, greka, protestanta aŭ roma. La versoj estas korektaj kaj la stilo tute bona.

VENEZIA KAJ LA XIII^a INTERNACIA ARTA EKSPOZICIO. — Eldonita de «Grupo Zamenhof», S. Luka, 4115, Venezia.

Kajero pri la Arta Ekspozicio, kun gravuraĵoj kaj priskribo de la urbo.

LUMO SUR LA VOJON KAJ KARMO, de Mabel Collins, tradukis O. Collyn. Eldonis: Teozofia Esperanta Ligo, Krakovská 17, Praha, 1922. Prezo: 5 ĉ. kronoj.

Luksa broŝuro, 32-paĝa, enhavanta 21 teozofiajn regulojn, kun notoj, kaj artikolon pri Karmo. La lingvaĵo estas tre bona.

LA EKONOMIAJ FORTOJ EN FINNLANDO. — Esperanta publikaĵo n-ro 1 de Finnlanda Foiro. Verkis: Leon Ekstrand kaj Martti Kovero.

Studo pri la ekonomio de la nuntempa Finnlando, kun interesaj statistikoj kiuj montras ĝian kreskantan progreson. Sciigoj pri la Internacia Finnlanda Foiro, 1923.

XV^a Universala Kongreso de Esperanto en Nürnberg

DUA CIRKULERO

1. *Dato.* La XV^a okazos, laŭ interkonsento kun K. K. K., de la 2.^a ĝis la 8^a de Aŭgusto 1923.

2. *Kotizo.* La fiksado de la Kongresa Kotizo estis tre malfacila en la nunaj cirkonstancoj. Ni konsideris, ke la sumo pagota de altvalutaj landoj povas esti pli alta ol tiu pagota de malbonvalutaj, tamen ne tiel, ke la laste nomitaj kaŭzu efektivan malprofiton al la kongresa kaso. Serĉante konvenan bazon, ni starigis, interkonsente kun K. K. K., jenan tabelon:

Belgoj 30 frankoj, Britoj 20 ŝilingoj, Danoj 20 kronoj, Ĉeĥoslovakoj 50 kronoj, Finnlandanoj 75 markoj, Francoj 30 frankoj, Germanoj 200 markoj, Hispanoj 25 pesetoj, Italoj 50 liroj, Nederlandanoj 10 guldenoj, Norvegoj 20 kronoj, Svedoj 15 kronoj, Svisoj 20 frankoj, Usonanoj 4 dolaroj; Aŭstroj, Hungaroj, Poloj kaj Rusoj po 200 germ markoj.

Ĉiu pagu en la mono de sia lando per monbiletoj aŭ bankoĉeko. Samideanoj el landoj kun aliaj monunuoj ol la supre nomitaj pagu aŭ dolarojn aŭ ŝilingojn aŭ guldenojn aŭ svisajn frankojn aŭ petu pri speciala arango.

Favorkotizoj por familianoj ne ekzistas. Kiu aliĝos post la 1.^a de Junio, pagos plialtigon de 50 %_o. Repago de kotizo ne okazos. La unuaj mil aliĝintoj ricevos priurban donacon.

3. *Garantia Kapitalo.* Por certigi la financojn, estas fondita speciala Garantia Kapitalo, al kiu la samideanoj bonvolu noti garantiojn po almenaŭ 5000. — gmk. La garantiitaj sumoj estos enkasigataj nur, se la kongresaj elspezoj superos la enspezojn, kaj proporcie al eventuala malprofito.

4. *Donacoj.* Sub ĉi tiu rubriko ni notas mondonacojn, faritajn al la Kongresa Kaso. Ĉar la organizaj elspezoj estas tre grandaj kaj nur parte povos esti repagataj per la kongresa kotizo, la L. K. K. sin turnas al ĉiuj samideanoj, petante monsubtenojn.

5. *Blindula Kaso.* Plenumante deziresprimojn de la XIII^a kaj XIV^a Kongresoj en Praha kaj Helsinkí, L. K. K. akceptas pere de la aliĝiloj mondonacojn por la kaso de blindaj Esperantistoj.

6. *Envojaĝa permeso.* Por envojaĝa permeso, laŭ bavara leĝo, ne la registaro, sed la distrikta polico estas kompetenta. La Esperanto-ema Nürnberga konsilantaro, kiel invitinto de la kongreso, promesis ĉian apogon kaj forigon de ĉiuj rilataj malfacilaĵoj.

7. *Fakaj kunsidoj.* Ĉar estonte la Kongresaj fakkunsidoj certe havos pli grandan gravecon, ni speciale priatentos ilin. Elektinte jam lokajn organizantojn, ni publikigas jam nun la adresojn por kelkaj fakoj:

por *blinduloj*: Wilhelm Reiner, direktoro de la blindula instituto, Koberger Strasse 147;

por *filatelistoj*: Max Höningsberger, Albrecht-Dürer-Platz 6;

por *juristoj*: Dro Heinrich Orthal, Fürther Strase 2;

por *comercistoj*: Emil Muscat, Tucher Strasse 21;

por *kuracistoj*: D-rino Eugenie Steckelmacher, Spittlertorgraben;

por *laboristoj*: Georg Gerber, Allersberger Strasse 57^{III};

por *scienculoj*: Dro Otto Kleider, Kaiser-strasse 7.

Ni aranĝos ankaŭ aliajn fakkunsidojn, pri kiuj ni raportos pli poste.

8. *Plezuroj*. Dum la kongreso ni aranĝos, laŭ tradicio, diversajn festojn kaj plezuraĵojn: teatrajn prezentadojn, internacian balon, ekskursojn, koncertojn ktp.

9. *Komitato*. Dro Richard Ledermann, prezidanto de L. K. K., kaj Otto Pilhofer, la vicprezidanto de L. K. K., estas elektitaj anoj de K. K. K.

10. *Korespondado*. Ni petas, ke oni aldonu por kongresaj respondoj la afrankon per laŭlandaj poŝtmarkoj aŭ respondkuponoj.

Loka Kongresa Komitato

Dro Ledermann

(Oficiala leter- kaj telegramadreso:
Esperanto, Nürnberg)

Tra la gazetaro

Verda Utopio. Osaka (Japanujo) 5265 Mehom machi 7 Chome Minamiku. Jen estas gazeteto tre interesa por ni eŭropanoj. Sur ĝi aperis antaŭ kelkaj monatoj tre kurioza studo pri «Japanoj kaj nuda korpo»; ĝi aspektis iom strange al ni, filoj de civilizacio tiom diferenca de la Japana. Sed oni legis ĝin scivoleme pro la kuriozeco de multaj scenoj priskribitaj.

La de ni ricevita lasta numero enhavas: «Deklaro sensubskribita»; «Virino en moderna Japanujo» de S-ino K. Jamakaŭa, tria ĉapitro de serioza studo rilate la laboran vivon de japaninoj, kaj «Impresoj pri Japanujo».

Bedaŭrinde laŭ niaj ŝatoj, la revuo estas eldonita en tro malgranda formato. Ni deziras al ĝi ke ĝi kresku.

Bizantio. Pera Konstantinopolo. Tepé Bachi 59. Sur la kovriloj de tiu ĉi gazeto aperas listo de societanoj de Konstantinopola Asocio; per ĝi oni vidas ke nia lingvo progresadas senĉese en tiu granda urbo. La nomaro atingas la n-ron 199, kaj estas ankoraŭ daŭranta.

En la Novembra-Decembra n° 5-6, oni legas «Iom da bioĥemio en komparo kun la nacioj» de la klera esperantisto D-ro Anakreon Stamatidis, «La Rusoj en Konstantinopolo» de Lauza, kaj multaj artikoloj en greka lingvo.

Bedaŭrinde la cirkonstancoj nuntempe travivataj en tiu lando multe influas sur la vivon de la societo; tion ni konjektas el sciigo ke ĝenerala kunveno de Konstantinopola Societo ne povos okazi «pro forveturo el la urbo de la tri kvaronoj de la membroj».

GAZETEMA

Kongreso de Esperanto en Valencia

Per la nuna numero (aŭ eble per la venonta) ni dissendas aliĝilon al la Unua Kongreso de Iberaj Esperantistoj, okazonta dum Pentekosto en la Valencia ĉefurbo.

Eĉ se tiu kongreso ne tute efikus rilate al la starigo de Ibera Esperantista Konfederacio (kies ekziston ni ne kontraŭstaras, sed kies vivipovon ni ne klare vidas), tamen ĝi estas tre bona propagando. Lasttempe multe kreskis la nombro da esperantistoj en la Valencia lando, kie ĉiam kalkulis nia movado eminentajn adeptojn.

Ni rekomendas al la katalunaj samideanoj aliĝi kaj se eble ĉeesti la Valencian Kongreson, kiu okazos proksimume du monatojn post la Kataluna. Kaj reciproke ni invitas la Valencianjn amikojn al nia Deko en Manresa, kie ili certe sukcesos pligrandigi la nombron da veturontoj al la bela lando de la parfumaj oranĝarbaroj kaj graciaj virinoj.

Parolado de S-ro Dalmau

Antaŭ nelonge aperis, sur la Barcelona ĵurnalo «La Vanguardia», artikolo de la verkisto «Andrenio» titolita «El autómata lingüístico», kiu enhavas amason da sensencaĵoj pri Esperanto kaj pri la ecoj de internacia lingvo.

Responde al tiu artikolo, samideano Dalmau faros paroladon ĉe «Ateneu Empordanès» (Carrer del Pi, 11), la 9^{an} de marto, je la deka vespere. La anonco de tiu parolado, al kiu niaj legantoj estas invitataj, vekis fortan intereson.

Clau Esperanto

(KATALUNA ŜLOSILO)

reeditada per la F. C. d'E.

Conté la gramàtica i vocabulari, amb text de propaganda a la coberta, relatiu als darrers progressos de la llengua internacional.

Preu: 10 cèntims

100 exemplars: 6 ptes.

Literatura Mondo

Monata gazeto, ilustrita, grand-formata, almenaŭ 20-paĝa.

Interesa enhavo kaj bonega stilo. Originalaj esperantaj verkoj kaj tradukoj el ĉiuj lingvoj.

JARABONO : 12 PESETOJ

K. E. F. akceptas abonojn

Andrássy-ut, 81.

BUDAPEST

Th. Cart Kolekto de la Akademio

VORTARO

de la oficialaj radikoj

DE ESPERANTO

kun Antaŭparolo, la Fundamento kaj listo de la ĉefaj landnomoj

PREZO : 1 franko

Ĉiu esperantisto aĉetu ĝin!

Esperantista Centra Librejo

51, RUE DE CLICHY

P A R I S

CURS PRÀCTIC DE LA LLENGUA

ESPERANTO

PER FREDERIC PUJULÀ I VALLÈS,

amb les regles gramaticals, exercicis en Esperanto i en Català, i vocabulari Català - Esperanto.

SEGONA EDICIÓ

PREU: 0'75 PTES.

Federació Catalana d'Esperantistes

CARME, 30 - BARCELONA

23 GRUPS ADHERITS I 500 MEMBRES INDIVIDUALS

Aquesta entitat, fundada poc després del V Congrés Esperantista Universal a Barcelona, en 1909, amb l'objecte (Art. 2.^{on} dels Estatuts) *d'unir tots els esperantistes de terres de llengua catalana per a la divulgació i propaganda de l'Esperanto,*

CELEBRA anyalment, amb motiu de la seva reunió general, brillants Congressos Esperantistes, portant-ne ja 9 de realitzats a Sabadell, Tarragona, Terrassa, Olot, Sant Feliu de Guíxols, Vilanova i Geltrú, Reus, Manlleu i Girona, i en preparació el desè a Manresa.

ORGANITZA els Jocs Florals Internacionals que són celebrats simultàniament amb els nostres Congressos, contribuint així a l'enriquiment de la literatura esperantista.

PUBLICA com a orgue federatiu la revista mensual «Kataluna Esperantisto», gratis per als adherits, en la qual apareixen interessants informacions sobre el moviment esperantista mundial, ultra excel·lents traduccions de literatura catalana i treballs premiats en els esmentats «Jocs Florals Esperantistes».

EDITA, a mesura de les seves possibilitats, opuscles de propaganda i ensenyament de la llengua internacional.

COL·LABORA a la celebració d'actes de propaganda, com conferències, obertura de cursos, exposicions, visites, etc.

ATORGA títols de Professor d'Esperanto, segons condicions estatuïdes en el II Congrés a Tarragona, i d'acord amb els membres catalans del «Lingva Komitato».

CUIDA, en general, de coordinar els esforços dels adeptes de l'Esperanto a Catalunya, i

REPRESENTA la nostra nació davant la Organització Esperantista i en els Congressos Esperantistes Universals.

ADHERIU-VOS-HI!

QUOTA ANYAL: 5 PTES.